

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

ČERVENEC
SRPEN

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Changes in adult learning in the digital age = Premeny vzdelávania dospelých v digitálnom veku
/ Gabriela Petrová, Alžbeta Žitňanská, Marianna Müller de Morais, Nina Kellerová -- eng --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vzdelávání dospělých 2020 - reflexe, realita a potenciál virtuálního světa = Adult education
2020 - reflection, reality and potential of the virtual world -- ISSN 2571-3841
ISBN 978-80-907809-7-2 -- s. 99-114.

Nové technologie, multimédia a počítačové systémy jsou progresivním fenoménem dnešní doby. Často je zdůrazňován jejich potenciál zvýšit efektivitu a individualizaci učení. Nová média by ale také měla být orientována na lepší komunikaci mezi lidmi, která je pro člověka často jediným kontaktem s jeho okolím. Článek se zaměřuje na klíčové kompetence dospělých pracujících s moderními informačními technologiemi. Zdůrazňuje potřeby a nutnost dále se na tomto poli vzdělávat, což umožní rozšíření a usnadnění přístupu ke vzdělávacím možnostem dospělých. Grafy ukazují využívání informačních technologií dospělými podle jejich individuálních preferencí. informační technologie ; nové technologie ; počítač ; počítačová gramotnost ; vzdělávání dospělých ; efektivnost vzdělávání ; přístupnost vzdělání ; další vzdělávání ; dospělý ; digitální kompetence ; digitální technologie ; digitální věk ; preference

<http://katalog.npmk.cz/documents/523577>

2.

Co všechno se mohou žáci v učebnicích dozvědět aneb Hravá slovtvorba = What can students learn in textbooks or fun with word formation / Šárka Pešková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 72, č. 5 (2021/2022), s. 222-225.

Autorka předkládá analýzu učebnic češtiny, kde porovnávala obsah kapitoly věnované tvoření slov v několika učebnicových řadách užívaných na základních školách. Specifické postavení v negativním slova smyslu zde měla řada nazvaná Hravá čeština, které se autorka v článku blíže věnuje. Upozorňuje na formulační nepřesnosti i věcné chyby ve výkladech i ve cvičeních. Uvádí ty nejzásadnější, jejichž množství není zanedbatelné, evidentní je celkové nepochopení procesu slovtvorby. Kvalita učebnic se stala velmi aktuální v době distanční výuky, kdy při žákově samostatné práci může chybět upozornění na chyby ze strany učitele.

základní škola ; žák ; učebnice ; čeština ; morfologie ; analýza ; terminologie ; distanční vzdělávání ; samostatná práce ; postoj žáka ; zpětná vazba ; chyba ; slovo tvorba ; stavba slova ; práce učitele ; schvalovací doložka

<http://katalog.npmk.cz/documents/523338>

3.

The experience of an effectiveness of distance education among university students = Zkušenosti z efektivity distančního vzdělávání mezi studenty vysokých škol / Jiří Škoda, Pavel Doulík -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vzdělávání dospělých 2020 - reflexe, realita a potenciál virtuálního světa = Adult education 2020 - reflection, reality and potential of the virtual world -- ISSN 2571-3841 ISBN 978-80-907809-7-2 -- s. 115-125.

Představen je průzkum, který ověřoval efektivitu distančního vzdělávání v době pandemie covid-19 ve srovnání s tradičním denním a dálkovým studiem. Zúčastnilo se ho 338 vysokoškolských studentů. Efektivita byla měřena podle šesti parametrů (výsledek výuky, intenzita motivace, pozornost, zpětná vazba, obtížnost samostudia, studijní úspěch). Ukázalo se, že distanční vzdělávání je srovnatelné s efektivitou tradičních forem studia. Distanční výuka je vhodná zejména pro celoživotní vzdělávání.

distanční vzdělávání ; epidemie ; frontální vyučování ; komparace ; efektivnost vzdělávání ; student ; forma výuky ; motivace ; pozornost ; zpětná vazba ; průzkum ; školní úspěšnost ; denní studium ; tradiční vyučování ; pandemie ; covid-19 ; sebeřízené učení

<http://katalog.npmk.cz/documents/523589>

4.

Hry Nim / Václav Vopravil -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro studující středních škol a zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 95, č. 2 (2020), s. 16-31.

Článek představuje nestranné kombinatorické hry, jako je Nim, jeho varianty a další podobné hry, a matematické techniky použitelné k jejich analýze. Hry jsou pro dva hráče, kteří se střídají v tazích. Základní podoba hry Nim spočívá ve třech hromádkách kamenů, z nichž hráč vždy odebírá jeden nebo více kamenů, a vítězem je hráč, který dosáhne nulového počtu kamenů ve všech hromádkách. Text seznamuje s matematickým zápisem, analýzou možných stavů a metodami výpočtu (Sprague-Grundyova věta atd.).

matematika ; hra ; kombinatorika ; gamifikace

<http://katalog.npmk.cz/documents/523807>

5.

The importance of ICT competencies development within the pregradual education of future teachers in the current situation context = Význam rozvoje ICT kompetencí v rámci pregraduálního vzdělávání budoucích učitelů v kontextu současné situace / Petr Adamec -- eng

-- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vzdělávání dospělých 2020 - reflexe, realita a potenciál virtuálního světa = Adult education 2020 - reflection, reality and potential of the virtual world -- ISSN 2571-3841 ISBN 978-80-907809-7-2 -- s. 23-30.

Článek nabízí výsledky pilotní studie o tom, jak je vnímána úroveň kompetencí v oblasti informačních a komunikačních technologií u studentů učitelství. Digitální transformace současné společnosti volá po tom, aby tyto kompetence byly všem budoucím učitelům vlastní. Rolí učitele je usnadňovat studentům učení tak, aby si osvojili nové dovednosti a poznali nové situace a mohli se tak stát nezávislými osobnostmi, které se umí správně rozhodovat. Zmíněny jsou různé modely rozvoje ICT ve světě a dále je popsána metodologie výzkumu na vzorku studentů učitelství v bakalářském studiu. Odpovědi byly klasifikovány na základě několika proměnných: genderu, roku studia, formy studia a věku respondentů. Znalostmi v oblasti ICT u studentů i učitelů by se měla zabývat každá škola, která připravuje budoucí učitele na jejich profesi.

student učitelství; informační gramotnost; informační technologie; způsobilost; rozvoj osobnosti; metoda výzkumu; pedagogické povolání; dovednost studovat; vzdělávání učitelů; gender; věk; bakalářské studium; ICT; forma studia

<http://katalog.npmk.cz/documents/523555>

6.

Krátký příběh o obecném tvaru Pythagorovy věty / Vlastimil Dlab -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro studující středních škol a zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 94, č. 4 (2019), s. 8-15.

Článek ukazuje několik důkazů a vlastností Pythagorovy věty vhodných pro výuku (nejen za použití goniometrických funkcí). Příklady jsou doplněny ilustracemi. Zahrnuje několik poznámek o historii Pythagorovy věty a úkol pro ověření pochopení demonstrovaného tvrzení (zobecnění pro libovolný n -úhelník).

matematika; geometrie; učivo; řešení úloh; Pythagorova věta

<http://katalog.npmk.cz/documents/523704>

7.

Literární kánon z maturitní perspektivy = Literacy canon from the perspective of school-leaving exam / Ondřej Vojtíšek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Český jazyk a literatura -- ISSN 0009-0786 -- Roč. 72, č. 5 (2021/2022), s. 226-231.

Střední školy si sestavují vlastní seznamy literárních děl, z nichž si studenti volí užší počet k ústní části povinně skládané společné maturitní zkoušky. Kánonu v didaktickém kontextu byla věnována pozornost v mnoha studiích - převážně vyvozování optimální podoby kánonu ve školním prostředí. Předložená studie naopak analyzuje školní praxi jakožto potenciální vliv na vnímání předmětu. Data byla vybrána z 340 škol. Článek analyzuje zařazování děl i autorů do literárních kánonů jednotlivých škol, zohledňuje i hledisko žánru, genderu, geografické, časové, tzv. popkulturu. Vzorek seznamů k ústní části zkoušky může odhalovat konkrétní podstatné rysy kánonu a literárního vzdělávání.

střední škola ; literární výchova ; závěrečná zkouška ; maturita ; státní maturita ; ústní zkouška ; literární žánr ; dílo ; spisovatel ; čtenářství ; zájem ; výběrové kritérium ; soupis ; kánon

<http://katalog.npmk.cz/documents/523339>

8.

Modifikace tělovýchovných aktivit pro inkluzivní kolektivy = Modification of physical activities for inclusive groups (Part V.) - Hoola hops. Část 5, Obruče / Jitka Vařeková, Pavlína Nováková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 88, č. 3 (2022), s. 27-35.

Inkluze v tělesné výchově má za úkol rozvíjet motorické schopnosti, sociální vztahy, sebevědomí a zdraví žáků s postižením. V pátém pokračování se autorky věnují inkluzivním tipům při využití gymnastických obručí. Uvádějí různé varianty cviků pro jednotlivce i aktivity ve dvojicích a trojicích. Všechny aktivity jsou podrobně popsány včetně motivace, modifikací a inkluzivních tipů. Tento typ inkluzivního vzdělávání má velký význam pro celkové klima ve třídě a pocity jednotlivých žáků (vyzkoušeno v inkluzivních třídách pražských základních škol).

základní škola ; vzdělávání ; žák ; postižený ; inkluzivní vzdělávání ; výchovně-vzdělávací principy ; filozofie výchovy ; tělesná výchova ; cvičení ; pohybová gramotnost ; tělesný projev ; pomůcky žáka ; self-efficacy ; sebedůvěra ; motivace výkonu ; klima třídy ; sociální působení

<http://katalog.npmk.cz/documents/523400>

9.

Rozvoj vokálně intonačních dovedností dětí ve škole = Development of pupils' vocal intonation skills / Jaromír Ehrenberger -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 30, č. 2 (2022), s. 12-18.

Článek se zabývá uplatněním metod vokální imitace a intonace při hudební výchově na základní škole. Poukazuje na nutnost předchozího vytvoření reflexního pocitu tónové výšky ve sluchové paměti pomocí kinestetického modelování. Definuje základní tónové slabiky v procesu jejich odvození z pohybu až do znázornění v notové osnově.

hudba ; hudební výchova ; základní škola ; pohyb ; hudební teorie ; intonace ; sluchová paměť ; tóny ; notová osnova ; kinestetika

<http://katalog.npmk.cz/documents/523699>

10.

Startují velké revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání = Major revisions of the Framework educational program for basic education starting / Jan Tupý, Eva Marádová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele – ISSN 1210-7689 -- Roč. 88, č. 3 (2022), s. 2-6.

Článek se věnuje velké revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), konkrétně vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, která zahrnuje předmět tělesná výchova spolu s výchovou ke zdraví. Proces velké revize byl vymezen v koncepčním dokumentu Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Autoři se zabývají vznikem dokumentu, jeho obsahem, hlavními směry a vznikem expertního panelu jako poradního orgánu pro revize RVP ZV. Pracovní skupiny expertního panelu vypracovaly Rámcový harmonogram prací na revizi RVP ZV (viz tabulka v textu).

základní školství ; rámcový vzdělávací program ; školská reforma ; dokument ; kurikulum ; učební modul ; proces učení ; strategie učení ; tělesná výchova ; výchova ke zdraví ; koncepce ; cíl výuky ; taxonomie didaktických cílů ; revize RVP ZV ; strategie rozvoje ; expertní skupina ; 2022-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/523392>

11.

Statistické testování hypotéz třikrát jinak / Petr Emanovský -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 30, č. 1 (2022), s. 3-14.

Jedna z nejkontroverznějších oblastí v historii statistiky je debata kolem správné realizace testů se statistickou důležitostí. Tato debata vznikla v první polovině 20. století: na jedné straně byla důležitá osobnost anglického statistika R. A. Fishera a proti němu polský matematik J. Neyman spolu s anglickým statistikem E. Pearsonem. Kombinace těchto dvou přístupů nakonec vedla k metodě nulové hypotézy statistického zjišťování, která se využívá v empirických výzkumech dodnes. Článek popisuje podstatu a rozdíly těchto testovacích metod v matematickém a historickém kontextu.

statistika ; statistická metoda ; statistická analýza ; matematika ; hypotéza ; historické hledisko ; diskuse ; empirický výzkum ; Fisher, R. A. ; Neyman, Jerzy ; Pearson, E. ; testování ; 20.-21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/523102>

12.

Transgenerační přenos / Helena Klímová ; Adam Táborský – cze

In: Psychologie dnes -- ISSN 1212-9607 -- Roč. 28, č. 4 (duben) (2022), s. 10-13.

Psychoterapeutka a psychoanalytička Helena Klímová hovoří o terapii transgeneračního přenosu, kdy trauma rodičů může zanechat následky na dětech i vnucích. S posttraumatickým růstem se autorka při terapii následků holocaustu setkává u druhé a třetí generace. Hovoří o své vlastní zkušenosti, kdy během války celá její rodina skončila v koncentračním táboře a ona sama se v dospělosti podrobila psychoterapii. Ukazuje, jak transgenerační téma vypadá v praxi, jaké má následky, jak souvisí s psychosomatikou a jak se liší terapie transgeneračních traumat od terapie obecně. Zdůrazňuje, že mezi generacemi se však nepřenáší jen traumata, ale i pozitivní hodnoty.

psychologie ; psychologie osobnosti ; psychika ; psychická zátěž ; psychoanalytik ; terapie ; psychoterapeut ; psychosomatika ; generační vztahy ; holocaust (1939-1945) ; koncentrační tábory ; transgenerační přenos ; transgenerační terapie ; transgenerační psychologie ; traumata ; posttraumatická stresová porucha

<http://katalog.npmk.cz/documents/523605>

13.

Univerzita a republika - úvodní zamyšlení / Marek Ďurčanský – cze

In: Univerzita a republika : vybrané příspěvky z konference -- ISBN 978-80-246-4856-9 -- s. 10-19.

Článek je zaměřen na vzájemné vztahy Univerzity Karlovy a Československé republiky. Univerzita přijala své současné jméno již v listopadu 1918 a v nově vzniklé Československé republice patřila k významným veřejným institucím. Ve dvacátých letech dále existovala i Německá univerzita v Praze, obě univerzity fungovaly v relativním souladu. Před druhou světovou válkou UK nezůstala ušetřena důsledků hospodářské krize a stinných stránek nacionalismu. Rasově motivovaná opatření ve 30. letech - perzekuce studentů židovského původu. Likvidace UK během protektorátu. Pozice Univerzity Karlovy po osvobození z fašismu a v dobách stalinismu. Role UK v rámci pražského jara v r. 1968. UK po 17. listopadu 1989 a v době posametové. Důležitost demokratizace a návratu akademických svobod.

univerzita ; role ; historické hledisko ; nacionalismus ; dějiny dvacátého století ; demokratizace ; akademická svoboda ; student ; Univerzita Karlova ; Československo ; Česko ; Pražské jaro (1968 : Československo) ; meziválečné školství ; Protektorát Čechy a Morava (1939-1945) ;

normalizace ; perzekuce ; Židé

<http://katalog.npmk.cz/documents/523466>

14.

Velká drogová kocovina / Tomáš Fürst, Jan Strojil, Halina Šimková – cze

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro studující středních škol a zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 95, č. 1 (2020), s. 30-34.

Článek poukazuje na nepochopení matematiky za plošným testováním na příkladu drogových testů. Seznamuje s pojmy senzitivita testu, specificita testu a prevalence v populaci. Autoři demonstrují principy na teoretickém testu sta tisíc řidičů a absurdního testu na rakovinu prostaty u dívek na základních školách.

matematika ; toxikomanie ; statistika ; aplikovaná matematika

<http://katalog.npmk.cz/documents/523794>

15.

Zkušenosti s pomocí ukrajinským uprchlíkům v Knihovně Jiřího Mahena v Brně / Olga Čejková, Jan Ševčík, Pavlína Lišovská – cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 74, č. 6 (2022), s. 210-214.

Autoři nejprve zmiňují příručku Interkulturní knihovnictví, kterou vydal Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) těsně před vypuknutím konfliktu na Ukrajině. Je vyvrcholením několikaleté soustavné práce skupiny knihovníků zabývajících se integračními službami v knihovnách. Je tedy na co navázat, ale je nutno také řešit nastavování služeb speciálně pro uprchlíky z Ukrajiny. Aktivity knihovny Jiřího Mahena v Brně (koordinovaná spolupráce se zřizovatelem, vybavení herních koutků v pobočkách, spolupráce se školami, doplňování fondu o ukrajinsky psanou literaturu apod.). Využitelné jsou zkušenosti z lokálních provozů KJM, detailně je uveden příklad pobočky Husovice.

knihovna ; uprchlík ; dítě ; dítě cizí národnosti ; pomoc ; mezikulturní komunikace ; zkušenost ; spolupráce ; služby ; ukrajinština ; Knihovna Jiřího Mahena (Brno, Česko) ; Brno (Česko) ; Husovice (Brno, Česko) ; Ukrajina ; pobočka ; fond knihovny

<http://katalog.npmk.cz/documents/523420>